

DBFO – STAND VAN ZAKEN

Rond de eeuwwisseling leek het uitbesteden van industriewater helemaal te gaan doorbreken. Energie- en waterbedrijven beconcurrerden elkaar om het binnenhalen van design-build-finance-operate (dbfo)-opdrachten. Op enkele uitzonderingen na, bleef de industrie zijn proceswater echter zelf behandelen en trad de stilte op de dbfo-markt in. Achter de schermen is inmiddels aan de aanbodzijde het nodige veranderd, vooral Evides Industrie is heel actief en dat lijkt langzaam effect te hebben op de vraagzijde. Bij de industrie groeit de interesse, maar tot grootschalige uitbesteding leidt dit nog niet. We maken een balans op.

DBFO (Design, Build, Finance, Operate)

Design-build-finance-operate – totaal uitbesteden

Stille wateren hebben diepe gronden

Tekst: Jac van Tuijn
Illustratie: Marco de Groot
Foto: Martin Kers

De tijd van bevlogen discussies over het uitbesteden van industriewater liggen lang achter ons. Eind jaren negentig bereidden energiebedrijven als Nuon en Essent zich voor op het opengaan van de energiemarkt en dachten zij het hele utilitiespakket, inclusief de watervoorziening, van de industrie over te kunnen nemen. Dat pakte echter anders uit. De liberalisering van de watermarkt zette nooit door toen de Tweede Kamer in 1999 de motie-Feenstra aannam en daarmee vastlegde dat de drinkwaterbedrijven in handen bleven van de overheid. Desondanks waren de verwachtingen in die dagen hooggespannen toen Nuon en Essent direct begonnen industriële bedrijven over te halen hun watervoorziening geheel uit te besteden. De drinkwaterbedrijven, die bang waren hun industriële klanten kwijt te raken, gingen in de tegenaanval met speciaal opgerichte dochterondernemingen, zoals E-Water, Euritil, BetaWater en Aqualink, die op acquisitiepad werden gestuurd. Langzaam is alles een zachte dood gestorven. Nuon en Essent hebben hun wateractiviteiten helemaal afgestoten. De drinkwaterconcerns brachten in de beginjaren van deze eeuw één-voor-één de industriële activiteiten van hun dochterondernemingen weer onder bij het eigen bedrijf.

Sprekend voorbeeld

Daarna is het altijd rustig gebleven rond het uitbesteden van industriewater en lange tijd was de waterfabriek van Dow Terneuzen op het gebied van industriewater het enige sprekende voorbeeld van een design-build-finance-operate opdracht. Na een moeizame start door het toenmalige consortium US Filter en Delta Nuts, konden de huidige consortiumpartners Veolia en Evides in 2005 een waterfabriek in gebruik nemen. Opvallend aan de fabriek was het hergebruik van het afvalwater van Dow. Later is de opdracht uitgebreid met een voor Nederland unieke koppeling met de nabijgelegen rwzi van Terneuzen. Het gezuiverde rioolwater van de stad Terneuzen wordt sinds vorig jaar gebruikt als input voor de waterfabriek.

Opleving

In 2003 leefde het dbfo-concept in de watersector weer op toen het hoogheemraadschap van Delfland bekend maakte een publiekprivate samenwerking te willen aangaan voor de bouw en het dertigjarige beheer van een hele grote nieuwe zuivering bij Delft; rwzi Harnaschpolder. Het Nederlandse/Franse consortium Delfluent met Veolia, Evides, Rabobank, Strukton en Heijmans verwierven de opdracht. In maart vorig jaar is de rwzi Harnaschpolder officieel in gebruik

(dbfo)

© WaterForum Magazine 2008

Uitvoeren van dbfo-contracten

Het ideale plaatje van de industriële watervoorziening is het oppompen van het diepere grondwater. Het is schoon, heeft een constante temperatuur, is altijd voorradig en vormt een voordelige grondstof. Deze ideale situatie beperkt zich echter tot maar een klein deel van Nederland. In veel gevallen is de industrie voor de levering van zijn proceswater aangewezen op het lokale drinkwaterbedrijf. Een alternatief is het zelf van zuiveren oppervlaktewater, brak grondwater of zout zeewater met een eigen waterbehandelingsinstallatie. In Nederland zijn North Water, Evident en Evides gespecialiseerd in het uitvoeren van dbfo-contracten waarbij gedurende tien tot vijftien jaar de levering van proceswater helemaal wordt uitbesteed.

De realisatie van rwzi Harnaschpolder leidde tot nieuwe speculaties over een opleving van de Nederlandse dbfo-markt.

genomen. Volgens opgave van het consortium en van het hoogheemraadschap vallen de bouw- en beheerkosten met de dbfo-opdracht zeventien procent lager uit, dan wanneer het hoogheemraadschap de rwzi zelf had gebouwd en in eigen beheer had genomen. De besparing is grotendeels gerealiseerd door een goedkopere lange termijn financiering en een andere afdekking van de risico's volgens het 'back-to-back'-principe. Volgens dat principe zijn de financiering, de bouw, het beheer en de verzekering met elkaar verweven en wentelen ze de risico's niet op elkaar af.

Wereldwijde groei

De realisatie van rwzi Harnaschpolder met het Franse Veolia Water als een van de consortiumpartners, leidde tot nieuwe speculaties over een opleving van de markt. Immers, de grote internationale waterbedrijven als Veolia, Suez/Ondeo en Siemens-US Filter haalden overall in de wereld nieuwe opdrachten binnen voor grote waterprojecten, niet alleen in China en het Midden-Oosten, maar ook dichterbij in steden als Praag en Brussel. Tijdens de vakbeurs Aquatech 2006 kondigde Siemens aan in de Nederlandse watermarkt te willen stappen vanwege de aanwezige kennis en ervaring met hoogwaardige watertechnologie.

Inmiddels is duidelijk dat de wereldwijde groei van dbfo-contracten voor de watergiganten als Veolia, Suez, GE en Siemens aan Nederland voorbij is getrokken. Veolia Water concentreert zich eerst nog op de afronding van de bouw van Harnaschpolder en Siemens is een samenwerking aange-

gaan met Brabant Water. De prominentere aanwezigheid van de buitenlandse watergiganten leidde in Nederland nog niet tot nieuwe contracten.

Gestage opbouw

Achter de schermen is de laatste paar jaar vooral Evides Industrierwater actief. De industriële poot van het Rotterdamse drinkwaterbedrijf levert van huis uit veel proceswater aan de industrie in de Europoort-Botlek. Dankzij deelname aan de consortia voor de waterfabriek van Dow en rwzi Harnaschpolder deed Evides veel ervaring op met dbfo-contracten. Het bedrijf heeft inmiddels zijn vleugels over heel Nederland uitgeslagen door samenwerkingsverbanden aan te gaan met andere drinkwaterbedrijven. Zo participeert Evides in Noord-Nederland in North Water (met Waterbedrijf Groningen en Waterleidingmaatschappij Drenthe) en in Midden-Nederland in Evident Industrierwater (met Vitens). Samen dekken de drie, op dbfo-gespecialiseerde waterbedrijven een groot deel van Nederland af en groeit de aanbodzijde van de markt gestaag. Nieuwe referenties zijn van groot belang om het vertrouwen te winnen aan de vraagzijde. Vooralsnog blijft de industrie zelf zorgen voor zijn proceswater, maar krappe investeringsbudgetten, nieuwe lozingsseisen voor afvalwater en gebrek aan watertechnologen kunnen daar snel verandering in brengen.

